Д. Б. Єльчанінов,
к.т.н., доц., докторант Національного
інституту стратегічних досліджень

СИСТЕМНИЙ АНАЛІЗ У ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ

Розглянуто еволюцію системного аналізу від давньогрецької філософії до синергетики. Проаналізовано перехід від авторитарного державного управління до демократичного врядування. Показано залежність змін системних та державно-управлінських теорій від розвитку секторів економіки. Обґрунтовано вибір системологічного підходу як теоретико-методологічної основи державного управління.

Ключові слова: державне управління, системний аналіз, сектори економіки, системологія.

Класичні теорії системного аналізу практично вичерпали себе в державному управлінні. Навіть синергетика, яка вважається найперспективнішим напрямом, не дає бажаного ефекту. Проблема вибору системного підходу, який здатний вирішити сучасні державні проблеми, має зв'язок з практичним та науковим завданням пошуку ефективної методології державного управління та її належного теоретичного обґрунтування [20].

Поширенню системних теорій у державному управлінні присвячено багато праць як вітчизняних, так і закордонних фахівців. Зокрема Ю. Сурмін наголошує, що одним з важливих напрямів стратегії розвитку державного управління є методологія (принципи, парадигми, категорії, підходи, концепції, моделі, методи та ін.) [24]. В. Мартиненко доходить висновку, що формування та розвиток теорії демократичного врядування носить системний характер, без теоретичного й методологічного осмислення і обґрунтування якого у контексті алгоритму розвитку демократії (знизу вгору) неможливо здійснити успішний перехід від діючої системи авторитарного до нової системи демократичного управління [13]. В. Авер’янов звертає увагу, що теорія державного управління є другим рівнем управлінських наук, що органічно поєднує методологічну та прикладну функції, на відміну від суто прикладних галузевих, міжгалузевих, спеціалізованих й допоміжних управлінських наук третього рівня, та теорії соціального управління, яка виконує суто методологічну функцію (перший рівень) [1]. О. Юлдашев та

М. Курко підкреслюють, що використання методів системного аналізу сприятиме вдосконаленню і зросту ефективності роботи місцевих органів виконавчої влади та її здатності впливати на різні сфери життя і процеси, які відбуваються в українському суспільстві, що набуває все більшого значення в існуючих умовах перехідного періоду та світової кризової ситуації [25].

Ю. Дубровін стверджує, що в європейській науці одним з найважливіших теоретико-методологічних підходів до сучасних адміністративних реформ є системний підхід, який дозволяє розглядати адміністративно-державне управління як цілісну систему із властивими їй елементами, структурами й функціями, а адміністративні реформи – як системні нововведення [9]. М. Добринін та М. Глигич-Золотарьова розглянули результати впровадження методології системного аналізу у сферу державно-територіального устрою, алгоритм вирішення системних проблем федералізму, який можна використати в управлінні розвитком федеративної системи Росії [8]. І. Колінько констатує, що стратегія державного управління має будуватись на системному соціокультурному аналізі всіх видів ресурсів, задля правильного прогнозування, проектування, планування діяльності організацій, галузей і суспільства в цілому [11]. Т. Дмитрієва підкреслює, що з точки зору навчання найбільш благодатною аудиторією для викладу ідей системного аналізу є слухачі курсів підвищення кваліфікації, які самі стикались з проблемами реального життя й на власному досвіді відчули, наскільки непросто їх вирішувати, на відміну від студентів молодших курсів, у яких ще не достатньо сформований світогляд [7].

М. Мілакович та Дж. Гордон найбільшою перевагою системного аналізу вважають його здатність привнести порядок у процес прийняття рішень, але звертають увагу, що досягнення раціональності у рамках окремої системи може призвести до ігнорування стану справ в інших, пов’язаних з нею системах [28]. Е. Клійн відмічає меншу кількість випадків застосування теорій складних систем в державному управлінні в порівнянні з соціальними науками в цілому та їх корисність для вирішення проблем динаміки,

самоорганізації та ко-еволюції [27]. Дж. Стюарт та Р. Айрес у дослідженні [30] нагадують про несправджені очікування того, що кількісний системний аналіз дасть кращі відповіді на політичні проблеми, та лише його розвиток у напрямі якісних (не кількісних) методів дозволив застосовувати системний підхід до вироблення державної політики. Д. Рам звертає увагу, що інформаційні технології впливають на теоретичні основи державного управління через теорію систем та її нащадків: теорії складних систем, хаосу та теорії складності [29].

Отже, актуальним є аналіз напряму змін системних засад державного управління, що має як практичне, так і теоретичне значення щодо вирішення проблеми встановлення тенденцій його розвитку.

Мета статті – вибір нового сучасного системного підходу як теоретико-методологічної основи державного управління.

Умовно-рефлекторне функціонування родоплемінних общин у період невиробляючої діяльності. Перехід від нижніх (людина, родина) до верхніх (рід, плем'я та ін.) ієрархічних рівнів соціально-політичних систем супроводжується послабленням впливу законів генетики та посиленням впливу законів суспільного розвитку. Первинним об'єктом управління (самоврядування) додержавного типу є рід – сукупність родичів. Єдність роду підтримувалась єдиним родоначальником. Головним ознаками роду є багатоступінчастість, рухливість ланок (особливо нижчих) та спроможність організації роду та його підрозділів до постійної сегментації. Часто рід мав назву свого тотема – тварини або рослини. Плем'я характеризується кровно-родинним зв'язком між його членами, розподілом на роди, спільністю території та елементів господарства, специфічними самосвідомістю й самоназвою, уніфікацією звичаїв і культів. Самоврядування у племені здійснювалось через племінну раду, військових та/або громадських вождів, релігійні установи або культ. Процес розвитку самоврядування племен спричиняв створення первинних державних утворень та інших організаційних структур у вигляді міст-держав, державно-храмових общин

або інших первісних об’єднань племен у первинні елементарні держави. Завоювання й переселення племен, створення союзів приводило до їх змішання та виникнення більших спільностей – народностей та пов’язаних з ними союзних державних утворень [19].

Полювання і збирання зробили досить істотний перетворюючий вплив на оточуюче середовище та мали велике господарське значення в забезпеченні людини повноцінним білком, а в кінцевому підсумку – можливості розвитку її головного мозку. Збирання вимагає більших витрат часу і дає відносно небагато низькокалорійних харчів, тому полювання займало важливе місце в житті людини. Племена, що полювали на крупних тварин в середніх широтах, за певний проміжок часу могли спричинити істотну зміну складу навколишнього середовища (наприклад, використання вогню аборигенами Австралії і Тасманії в мисливських цілях протягом декількох тисячоліть). Одна з екологічних криз в історії людства була спричинена мисливською діяльністю протягом декількох тисячоліть (різко зменшилась кількість крупних промислових тварин) та, до того ж, була посилена кліматичними змінами. Наростання кризових ситуацій обумовлює становлення нової, більш прогресивної форми мисливського господарства, за рахунок винайдення лука і пов’язаного з ним з'явлення пасток-самострілів, та виникнення землеробства [22].

На цьому етапі еволюції людина виробляє та приймає рішення як на рівні наочно-діючого мислення за допомогою реального фізичного перетворення ситуації та випробування властивостей об’єктів, так і на рівні образного мислення за допомогою образного уявлення ситуації та її змін з урахуванням різноманіття сприйнятих характеристик об'єктів. У поточній ситуації людина здійснює активність як у вигляді інстинктивної поведінки на базі безумовних вроджених рефлексів, так і у вигляді мотивованої поведінки на базі умовних придбаних рефлексів (минулого досвіду) [14].

Давньогрецька філософія найпростіших держав доіндустріального періоду. Платон, Аристотель та інші античні вчені систематизували свої

знання про державу у період виникнення давньогрецьких полісів на завершальній стадії родоплемінної реорганізації суспільства у державу. В ті часи не існувало світових імперій, федерацій та конфедерацій, тільки зароджувались республіканські форми правління, теократія була предметом досліджень теософії. Давньогрецька філософія розуміла державу як частину суспільства, що селилась і об'єднувалась навколо міста, формувала свій лад або державний устрій на базі родинних традицій та звичаїв племені. Ця філософія порівнювала традиції, звичаї та законі держави з діями матері-годувальниці, рухами душі людини, благоустрою еллінського суспільства заради щастя людей виходячи з трьох засад держави: ділового, захисного та дорадчого. Не виникало думки про те, що держава може бути паразитом, а не діловою установою; поневолювачем народу, а не його захисником; створюватись заради диктатури окремого класу, партії або людини [19].

Визначальною подією в історії людства був перехід від традиційного привласнюючого господарства (мисливство, збиральництво, рибальство) до відтворюючого (землеробство і скотарство). Цей перехід сприяв помітним змінам суспільного життя: перший великий суспільний поділ праці, виникнення певних спільнот людей, становлення приватної власності, формування організованих військово-політичних об'єднань та союзів, відокремлення ієрархічно структурованої військової еліти, утворення держав і міст [16]. Землеробство вперше виникло в кількох географічних центрах. Деякий час у кожному з них воно розвивалось відособлено, але з інтенсифікацією обміну та зв'язків між племенами поширювалося по нових географічних районах разом із переселенням людей. Найдавніші залишки землеробської культури виявлені в Ассирії, Вавілонії, Індії, на Малайському архіпелазі, а також в Єгипті, де культура пшениці і ячменю існувала ще до 5-6 тис. до н.е. Найдавнішою письмовою працею з вирощування культурних рослин, що дійшла до наших часів, є твір давньогрецького вченого, «батька ботаніки» Теофраста [18].

На цьому етапі еволюції людина розпізнає поточну ситуацію на рівні

абстрактного відображення інформації, шляхом попереднього формування образів, що мають знакову природу та відображають певні властивості об’єктів навколишнього середовища. Це здійснюється через висування і перевірку гіпотез про суттєві властивості об’єктів за допомогою так званого «механізму активного пошуку». Вироблення та прийняття рішень відбувається на рівні словесно-логічного мислення за допомогою понять та логічних конструкцій на базі мовних засобів, а також шляхом узагальнення через абстрагування. Активність людини здійснюється у вигляді свідомої, раціональної поведінки на базі цілепокладання, з урахуванням планування та прогнозування розвитку і зміни поточної ситуації [14]. Вважається, що історія системного аналізу має витоки з постулату Аристотеля «ціле більше суми своїх частин», який у сучасному розумінні відображає сутність суперадитивного закону складних систем [17].

Системний аналіз у авторитарному управлінні індустріальними державами. Розвиток бюрократії тісно пов'язаний з розвитком держави та капіталістичної економіки, адміністративні потреби яких не задовольнялись традиційними засобами. Рисами бюрократичної системи управління є [2]:

– ієрархія: кожний чиновник має чітко визначену сферу повноважень у ієрархічній структурі та є підзвітним у своїх діях вищому начальству;

– послідовність: посада є основним видом діяльності, що дає платню та перспективу регулярного підвищення по службі;

– безособовість: характер роботи визначається відповідно до затверджених правил, регламентом;

– спеціальні знання: чиновники відбираються на основі здатностей, отримують необхідну підготовку та контролюють доступ до службової інформації.

Вважалось, що чим більше організація наближена до такої моделі, тим вона ефективніше.

Визначальною подією в історії людства був промисловий переворот – перехід від мануфактури з ручною технікою до великого машинного

фабрично-заводського виробництва, який забезпечував впровадження у промислове виробництво системи робочих машин, парових двигунів, створення самостійної машинобудівної галузі. Фабриканти та люди найманої праці почали відігравати у соціальному плані головну роль. Остаточну перемогу індустріальної цивілізації над аграрною знаменувало завершення промислового перевороту. Промисловому перевороту передував технічний прогрес, який почався в текстильній, поширився в металургійній промисловості, енергетиці, на транспорті. Передумовами промислового перевороту були буржуазна революція, яка вказала шлях швидкому розвитку індустріального суспільства та аграрний переворот, який створив резерв робочої сили, необхідної для розвитку фабричної промисловості. Сільське господарство успішно годувало міста і промислові селища та одночасно було споживачем промислових виробів [12].

З'являються та формуються основні ідеї системного мислення. Праці В. Вернадського (вчення про біосферу та її поступовому переході у ноосферу), О. Богданова (загальна організаційна наука, або тектологія), Л. Берталанфі (загальна теорія систем), Н. Вінера (кібернетика або управління та зв'язок у тварині та машині), Т. Котарбіньського (праксеологія) створили базу для формування нової фундаментальної парадигми у науці, новизна якої полягає в переході від дослідження властивостей:

– об'єктів певного типу (фізичних, хімічних, біологічних, економічних та ін.) до дослідження загальних властивостей, що характерні для різних типів об'єктів;

– процесів (об'єктів) певного типу до дослідження властивостей, структури та особливостей взаємозв'язків, взаємозалежності та взаємодії різнорідних процесів (об'єктів).

Ця теоретична парадигма системної методології реалізована у формі основних принципів теорії системного аналізу [17].

Синергетика нового публічного менеджменту постіндустріальних держав. Довіра до моделі традиційного бюрократичного державного

управління була підірвана економічними кризами 70-80 рр. XX ст. Вона погано реагує на нові різноманітні потреби суспільства. Витрати діяльності публічного адміністрування важким тягарем лягають на все суспільство та його членів – споживачів публічних послуг. Традиційні структури державного управління тільки намагаються згладжувати гостроту проблем, але не спроможні вирішити їх. Основними процесами нового публічного менеджменту є розподіл функцій клієнта (одержувача послуг) та постачальника послуг, укладання контрактів на надання публічних послуг, орієнтація на результати діяльності, гнучка система оплати та умов праці, впровадження елементів ринку у публічне адміністрування, орієнтація діяльності на клієнта, створення стандартів надання послуг. Адміністративні структури мають бути децентралізованими, а їх працівники заохочуватись до прояву ініціативи та творчості [23].

У XXI ст. домінуватиме індустріальна економіка, що базується на знаннях. Галузі, де надзвичайно висока частка людського інтелекту (інформатика, біотехнологія, мікроелектроніка, нанотехнології), становлять основу постіндустріальної економіки. Головним ресурсом усіх форм сучасного виробництва стають знання та інформація. Особливістю постіндустріальної економіки є стрімка поява нових технологій, прискорення темпів науково-технічного прогресу та сповільнення темпів зростання продуктивності праці. Зростання нематеріальних активів (інтелектуальний капітал, репутація, незавершені науково-дослідні розробки та ін.) посилює розрив між ринковою і балансовою вартістю активів суб'єктів господарювання. Найхарактернішими ознаками стають мініатюризація та дематеріалізація виробництва. Істотні зміни у сфері економіки настанням постіндустріального періоду супроводжуватимуться фундаментальними трансформаційними бізнес-процесами і системами. Актуальною стає проблема сталого розвитку [21].

Велика кількість невдалих спроб застосування класичних системних підходів та методологій до вирішення державних проблем змушує шукати

нові системні теорії, серед яких найпопулярнішою є синергетика. Її мова та методи сформувались в нелінійній математиці та природничих науках, що вивчають еволюцію складних систем, і суттєво збагачують наше уявлення про закони світу, який постійно змінюється. Розглядають сім основних принципів синергетики. Два структурних принципи Буття (гомеостатичність та ієрархічність) характеризують фазу порядку, стабільного функціонування системи, її жорстку онтологію, прозорість і простоту опису. П’ять принципів становлення (нелінійність, нестійкість, незамкнутість, динамічна ієрархічність та спостережливість) характеризують фазу трансформації, оновлення системи, проходження нею послідовних етапів загибелі старого порядку, хаосу випробувань альтернатив та народження нового порядку. Синергетика є міждисциплінарним підходом, що розглядає проблеми становлення, його механізми і уявлення [4].

Системологія належного врядування у період становлення четвертинного сектора економіки. Функціонування суспільства як цілісної саморегульованої системи забезпечується засобами належного врядування (Good Governance). Завдяки ним публічна політика відповідає потребам суспільного розвитку, громадяни приймають реальну участь у виробленні та реалізації публічної політики, потенціал влади об’єднується з потенціалами бізнесу та громадськості, різні сегменти суспільства здійснюють постійний контроль за публічною владою [3].

На перші ролі виходить четвертинний сектор економіки – виробництво фундаментальних результатів та формування рівня кваліфікації робітників. Фундаментальні результати набувають товарного характеру, освіта стає однією з найважливіших та найприбутковіших галузей економіки. Переворот в освіті буде пов'язаний з новими технічними можливостями тиражування та концентрації. За рахунок цього зросте якість освіти. Вона стане більш спеціалізованою, втратить абстрактність та буде мати конкретну практичну направленість [6].

Держава з точки зору системології [15] розглядається як система, що

має задовольнити функціональний запит надсистеми – міжнародної спільноти, до складу якої держава належить або бажає приєднатись, або світового співтовариства. Функціональний запит надсистеми є проявом її потреби у системі з певними властивостями. З практичної точки зору функціональний запит є внутрішніми або зовнішніми незамкненими зв'язками надсистеми, властивості систем виявляються у їх спроможності замкнути ці зв'язки. За рахунок екстенціальних (зовнішніх) властивостей система задовольняє поточний запит надсистеми. За адаптацію до незначних змін функціонального запиту відповідають інтенціальні (внутрішні) властивості системи. Потенціальні (приховані) властивості забезпечують еволюцію системи відповідно до значних змін запиту або у разі зміни надсистеми. Держава як система має властивості, що визначаються освітою та мотивацією її населення [10].

Отже, зародження, формування та розвиток перших держав, як систем людей, території, на якій вони проживають, і влади, суверенної в межах даної території [26], безпосередньо пов'язано з еволюційним розвитком людства, коли воно перейшло від невиробляючої діяльності (полювання за тваринами та збирання рослин), яка опиралась на минулий досвід, до виробляючої (скотарство та землеробство) на базі планування, що спричинило виникнення первинного сектора економіки (сільське господарство та видобуток корисних копалин), який був домінуючим до XVII ст. Систематизація знань о таких державах відбувалась на принципах давньогрецької філософії – передвісниці сучасної загальної теорії систем, які сформульовані у працях Платона, Аристотеля та інших античних вчених.

Виникнення у XVIII ст. вторинного індустріального сектора економіки (переробна промисловість) спричинило становлення авторитарного державного управління, що будується на принципах бюрократії, ієрархії та централізації. Для аналізу таких держав використовувались вчення про ноосферу В. Вернадського, тектологія О. Богданова, загальна теорія систем Л. Берталанфі, кібернетика Н. Вінера, праксеологія Т. Котарбіньського.

Сучасна криза класичної теорії державного управління пов'язана зі стрімким зростанням третинного постіндустріального сектора економіки (виробництво послуг). Вихід з цієї кризи полягає в розвитку шляхів демократичного врядування на засадах децентралізації та формування партнерських відносин між владою і громадянами на основі їх самоорганізації та самоврядування, найвідомішими з яких є концепції нового публічного менеджменту (New Public Management) та належного врядування (Good Governance). Велика кількість невдалих спроб застосування класичних системних підходів та методологій до вирішення державних проблем змушує шукати нові системні теорії, серед яких найпопулярнішою є синергетика.

Становлення четвертинного сектора економіки спонукає системологію стати теоретико-методологічною основою державного управління.

Перспективи подальших розвідок у даному напрямку пов'язані з тим, що п'ятирічний сектор економіки буде оснований на формуванні мотивацій. Шляхи до становлення товарного характеру цієї діяльності вже шукають шарлатанські комерційні релігійні секти, PR-агентства, астрологічні співтовариства і тому подібні структури [6].

Тому треба дослідити, як ці зміни вплинуть на практику і теорію державного управління, які системні теорії підтримують вирішення нових проблем, пов'язаних з еволюцією творчих здібностей людини [5].

Список використаних джерел

1. *Авер'янов В.* Наука управління і держава (Доктрина члена-кореспондента НАН України В.В. Цвєткова) / В. Авер'янов // Вісник НАН України. – 2008. – № 7. – С. 35– 42.
2. *Андрианов В. Д.* Бюрократия, коррупция и эффективность государственного управления: история и современность / В. Д. Андрианов. – М. : Волтерс Клувер, 2009. – 248 с.
3. *Безверхнюк Т. М.* Європейські стандарти врядування на регіональному рівні / Т. М. Безверхнюк, С. Є. Саханенко, Е. Х. Топалова. – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2008. – 328 с.
4. *Буданов В. Г.* Синергетика: мировоззрение, методология, наука / В. Г. Буданов // Экономические стратегии. – 2010. – № 5. – С. 48–57.
5. *Гераимчук И. М.* Гений это просто. Формирование творческой личности / И. М. Гераимчук. – К. : ТОВ «ВД «ЭКМО», 2010. – 145 с.
6. *Гильбо Е.* Начало постиндустриальной эры [Электронный ресурс] / Е. Гильбо // Новый европеец. – С. 14–15. – Режим доступа : http://www.guzmanmedia.com/almanac/14-15.pdf.
7. *Дмитриева Т. В.* Практика внедрения курса «Основы системного анализа» в

учебный процесс специальности «Государственное и муниципальное управление» / Т. В. Дмитриева // Вологдинские чтения. – 2001. – № 18. – С. 62–65.

8. *Добрынин Н. М.* Управление развитием федерации: прикладной системный анализ в сфере государственно-территориального устройства. Часть III. Типы управления развитием федеральной системой / Н. М. Добрынин, М. В. Глигич-Золотарева // Право и политика. – 2011. – № 4. – С. 510–524.

9. *Дубровин Ю. И.* Основные методологические принципы административно-государственного реформирования в странах европейского союза / Ю. И. Дубровин // Философия образования. – 2009. – № 3. – С. 216–233.

10. *Єльчанінов Д. Б.* Системологічний підхід до аналізу та прогнозування в державному управлінні / Д. Б. Єльчанінов // Стратегічні пріоритети. – 2009. – № 2 (11). – С. 82–87.

11. *Колинько И. В.* Стратегия социально-культурного развития региона / И. В. Колинько // Вестник Московского государственного университета культуры и искусств. – 2010. – № 1. – С. 37–42.

12. *Левицький В. О.* Історія економіки та економічної думки: Навчальний посібник / В. О. Левицький. – Тернопіль : «Видавництво «Астон». – 2010 р. – 172 с.

13. *Мартиненко В.* Демократичне врядування: проблеми теорії і практики / В. Мартиненко // Публічне управління: теорія та практика. – 2010. – № 1. – С. 16–22.

14. *Маторин С. И.* Анализ и моделирование бизнес-систем: системологическая объектно-ориентированная технология / С. И. Маторин. – Х. : ХНУРЭ, 2002. – 322 с.

15. *Мельников Г. П.* Системология и языковые аспекты кибернетики / Г. П. Мельников. – М. : Сов. радио, 1978. – 366 с.

16. *Мороз В. Я.* Урбанізація як одна з форм історичної комунікації / В. Я. Мороз // Вісник ЛНУ ім. Т. Шевченка. – 2010. – № 20 (207). – Ч. III. – С. 147–155.

17. *Панкратова Н. Д.* Становление и развитие системного анализа как прикладной научной дисциплины / Н. Д. Панкратова // Системні дослідження та інформаційні технології. – 2002. – № 1. – С. 65–94.

18. *Петренко Н. І.* До історії виникнення світового землеробства [Електронний ресурс] / Н. І. Петренко // Історія науки і біографістика. – 2008. – № 1. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/E-Journals/INB/2008-1/08pnivsz.pdf.

19. *Петров В. К.* Устойчивость государства / В. К. Петров, С. Г. Селиванов. – М. : ЗАО «Издательство «Экономика», 2005. – 491 с.

20. *Петровський П.* Філософські основи методології державного управління / П. Петровський // Ефективність державного управління. – 2008. – Вип. 14/15. – С. 118–125.

21. *Поплавська Ж.* Як дорости Україні до сталого розвитку? / Ж. Поплавська, В. Поплавський // Вісник НАН України. – 2007. – № 9. – С. 8–14.

22. *Примак І. Д.* Історичні аспекти виникнення землеробства / І. Д. Примак, О. І. Примак // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Біологія. – 2009. – Вип. 25. – С. 130–136.

23. *Смальскис В.* Новый публичный менеджмент и модернизация управления / В. Смальскис, Г. Бубнис // Теорія та практика державного управління. – 2010. – Вип. 1 (28). – С. 21–28.

24. *Сурмін Ю.* Тенденції та стратегії розвитку державного управління / Ю. Сурмін // Стратегія реформування системи державного управління на засадах демократичного врядування : матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. участю, Київ, 31 трав. 2007р. : у 4 т. / за заг. ред. О. Ю. Оболенського, В. М. Князєва. – К. : Вид-во НАДУ, 2007. – Т. 1. – С. 3–8.

25. *Юлдашев О. Х.* Методологічні засади вдосконалення адміністративно правового забезпечення державного управління (на прикладі сфери інноваційного розвитку) / О. Х. Юлдашев, М. Н. Курко // Наукові праці МАУП. – 2010. – Вип. 2 (25). – С. 185–190.

26. Юридична енциклопедія / Ю. С. Шемшученко (ред.). – К. : Укр. енциклопедія

ім. М. П. Бажана, 1998. – Т. 2 : Д-Й. – 1999. – 741 с.

27. *Klijn E.-H.* Complexity Theory and Public Administration: What's New? / E.-H. Klijn // Public Management Review. – 2008. – Vol. 10. – № 3. – P. 299–317.

28. *Milakovich M. E.* Public Administration in America / M. E. Milakovich, G. J. Gordon. – Cengage Learning, 2008. – 714 p.

29. *Rahm D.* The Role of Information Technology in Building Public Administration Theory / D. Rahm // Knowledge, Technology & Policy. – 1997. – Vol. 10. – № 3. – P. 71–80.

30. *Stewart J.* Systems theory and policy practice: An exploration / J. Stewart, R. Ayres // Policy Sciences. – 2001. – Vol. 34. – № 1. – P. 79–94.

Elchaninov D. B. **Systems analysis in public administration.**

Transition from authoritative public administration to the democracy is analyzed. Dependence of changes of system and state-administrative theories on development of economy sectors is shown. The choice of the systemological approach as theoretical and methodological basis of public administration is proved.

Key words: public administration, systems analysis, economy sectors, systemology.

Ельчанинов Д. Б. **Системный анализ в государственном управлении.**

Рассмотрена эволюция системного анализа от древнегреческой философии до синергетики. Проанализирован переход от авторитарного государственного управления к демократическому. Показана зависимость изменений системных и государственно-управленческих теорий от развития секторов экономики. Обоснован выбор системологического подхода как теоретико-методологической основы государственного управления.

Ключевые слова: государственное управление, системный анализ, секторы экономики, системология.